

Eeuw christelijk onderwijs in Thesinge 6 okt. '84

Wat Thesinge overgehouden heeft van het eeuwfeest van het christelijk onderwijs ter plaatse is een fraai geïllustreerd gedenkboek met daarin een gedegen overzicht van het schoolleven aldaar, heel veel schoolfoto's en persoonlijke herinneringen van onderwijskrachten en leerlingen. Dat boek Uitgeverij Niemeijer, Groningen, f 30.-) is nog steeds te koop bij mevrouw I. Pleiter-Jansen, Kerkstraat 8 in Thesinge. Het is al weer een aantal jaren geleden dat Thesinge centraal stond in deze rubriek (Rondblik 28 april 1978). Vandaag vraag ik uw aandacht voor het christelijk onderwijs in Thesinge, uitgaande van het onlangs uitgegeven gedenkboek.

Vóór 1884 was er maar één school in het dorp en wel van een geheel andere signatuur dan die we nu kennen als

Ds. A. van Wijk, predikant van de Christelijk gereformeerde gemeente in Thesinge. Hij was het die de eerste aanzet gaf voor de oprichting van de school.

openbare school. Op de openbare school van de 18e eeuw waren bijbel en Heidelbergse catechismus in het leerpakket opgenomen. Allengs ontstond daar verzet tegen. Na 1830 was de regering maar al te zeer geneigd het verplichte gebruik van de bijbel af te schaffen. De Afscheiding van 1834 en het Réveil van 1840 riepen de gelovigen op de strijd aan te binden tegen de openbare school en daarmee tegen de overheid, die alle godsdienstonderwijs inmiddels in strijd vond met de wet en het derhalve verbood.

In Groningen werd niettemin veel, zij het clandestien, godsdienstonderwijs gegeven. Als dit van overheidswege werd geconstateerd, werd er streng gestraft. Ook in Thesinge probeerde men tot christelijk onderwijs te komen. De grootste stimulator was ds. A. van Wijk, die sinds 1882 in dit dorp stond. Er werd een collecte gehouden en men ging van start in 1884 met 96 leerlingen en als hoofdonderwijzer de heer Broekstra uit Stiens. Al gauw kwam er een kwekeling met acte bij, Derk Steenhuis uit Ten Boer. Later is hij predikant geworden en diende o.a. de gemeente te Ulrum en Loppersum. Verder zijn aan de school actief geweest een dochter van ds. Van Wijk en de Thesingers Job Homan, Jan Koster en Geeske Oosterdijk. Zij werkten voor een bedrag van f 20.- per maand en als de schoolkas het niet toeliet pro deo. Andere namen uit de beginperiode zijn: Holtman, Ritsema, Dijksterhuis en Bloemdijk.

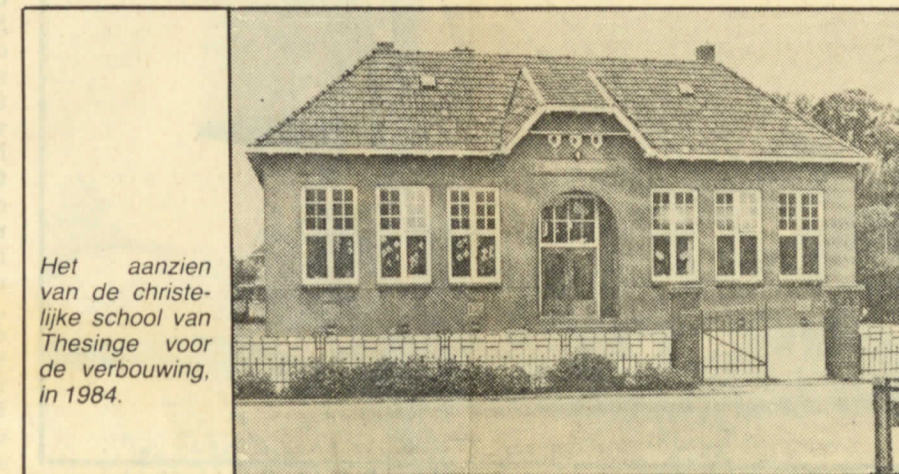
Uit de stukken blijkt dat er in 1926 voor het eerst een schoolreisje werd georganiseerd naar Paterswolde en Harkstede. Het schoolleven wordt zo goed mogelijk op de voet gevolgd en in het boek passeren hele generaties schoolkinderen de revue, want er staan veel klassefoto's in en verder ook groepsfoto's van feesten en schoolreisjes. De maatregelen van de bezetter in de oorlogsjaren 1940-'45 riepen verzet op, ook in Thesinge. Waar maar mogelijk werden de ge- en verboden van de gehate Duitsers gesaboteerd. Het lijdelijke verzet tierde welig. Anderen waren daadwerkelijk bezig om de vijand niet alleen het leven zuur te maken maar ook om de Duitsers te weerstaan.

Een van de oud-leerlingen van de school, Hendrik Ridder (1918-1944), stond mee vooraan in het verzet. Zijn schuilnaam was Henk de Vries. Hij was eerst medewerker, toen rayonleider, la-

ter KP-leider en nog later provinciaal leider van het gewapende verzet in Groningen. Toen hij in 1944 door verraad gevangenen werd genomen probeerde de SD hem op de meest wrede manier aan het praten te krijgen. Maar onder de zwaarste martelingen bleef hij zwijgen. In gesprekken met vrienden zei hij altijd: „Als de Duitsers mij in handen krijgen ga ik zingen“. En zingen kon hij met zijn klankvolle stem. Op 28 oktober 1944 is hij in Westerbork gefusilleerd.

Toen in 1945 de oorlog was afgelopen waren de moeilijkheden voor het onderwijs nog niet teneinde. Met name de brandstoffenvoorziening gaf grote problemen. In arren moede besloot men in 1946 om gedurende de winter de school 's vrijdags te sluiten. Ook het handwerkonderwijs stagneerde om de eenvoudige reden dat er geen lesmateriaal voor handen was. Meester Boskma moest in die eerste naoorlogse jaren samen met juffrouw Dijkema aan 84 leerlingen onderwijs geven in een tijd waarin aan alles gebrek was. De wederopbouw van het door oorlogsgeweld geteisterde Nederland stond boven aan de prioriteitenlijst van regering en volksvertegenwoordiging. Voor nieuwe leermiddelen was geen geld beschikbaar. Men moest zich redden met hetgeen men had.

In de jaren vijftig kwam er eindelijk meer lucht voor het onderwijs. De school, gebouwd in 1922, voldeed niet meer aan de eisen, die men er redelijkerwijs aan mocht stellen. De school werd grondig verbouwd. In 1954 werd het 70-jarig bestaan van de school gevierd. Oud-hoofdonderwijzer Brandsma was een van de gastsprekers op de her-

Het aanzien van de christelijke school van Thesinge voor de verbouwing, in 1984.

Foto gemaakt ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de school met als inzet meester Broekstra.

denkingsssamenkomst. De school is nog steeds belangrijk in het dorp Thesinge. Men kan regelmatig constateren dat men er niet tegen opziet in Thesinge nieuwe dingen aan te pakken. Sinds 1981 is er een stimuleringskracht bezig.

De zgn. leesmoeders zijn geen vreemden meer in de school. Ook de oudercommissie doet met veel enthousiasme haar werk en de medezeggenschapsraad functioneert goed. Wat de school aangaat staan er weer grote veranderingen te gebeuren. In verband met de wet op het basisonderwijs zal de kleuterschool geïntegreerd dienen te worden in de lagere school om samen een basisschool te vormen in 1985.

De zonnwijzer op de Prinsenhofpoort

Eugène I. H. Roebroek uit Haren, deskundige op het gebied van zonnwijzers, heeft over de bijzondere zonnwijzer op de Prinsenhofpoort te Groningen een boekje geschreven. (Stabo/All-Round b.v. Groningen, f 9,90). In dit boekje wordt nauwkeurig uit de doeken gedaan hoe de werking is van de „kunstigste“ zonnwijzer in Nederland.

Over deze zonnwijzer en het unieke karakter ervan vertelde ik u uitvoerig in de Rondblik van 11 juni 1980, naar aanleiding van een excursie in Groningen van leden van de Zonnwijzerskring. De zonnwijzer op de Prinsenhofpoort was toen 250 jaar oud. Drs. E. L. H. Roebroek had in juni 1980 voor de zonnwijzer-liefhebbers een excursieprogramma opgezet.

Blikvanger